Lietas Nr. C29794612
Lietas arhīva Nr. C-1576-14/22

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā, 2014.gada 05.februārī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa

tiesnese I.Rubina

ar tiesas sēdes sekretāri D.Jerumani, tulci A.Govorovu,

piedaloties prasītājai /pers. A/,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par vienošanās grozīšanu daļā par uzturlīdzekļu apmēru, uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu un uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2012.gada 03.oktobrī /pers. A/ cēlusi Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā prasību pret /pers. B/ par vienošanās grozīšanu daļā par uzturlīdzekļu apmēru, uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu un uzturlīdzekļu piedziņu, lūdzot grozīt 2006.gada 08.augusta vienošanos daļā par uzturlīdzekļu apmēru un noteikt, ka atbildētājam jāmaksā uzturlīdzekļi dēla /pers. C/ uzturam Ls 400 katru mēnesi, piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus dēla uzturam Ls 400, bet ne mazāk kā Ministru kabineta noteiktajā apmērā, sākot no prasības celšanas dienas līdz brīdim, kad bērns pats sevi spēs apgādāt, noteikt, ka spriedums par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Prasības pieteikumā norādīti tālākminētie argumenti.

Pušu laulībā 1997.gada 05.novembrī dzimis dēls /pers. C/. 2006.gada 08.augustā, pirms laulības šķiršanas procesa uzsākšanas, starp pusēm noslēgta vienošanās par laulāto kopmantas sadali, atbildētāja saskarsmes tiesībām ar dēlu un uzturlīdzekļu apmēru dēla uzturam. Vienošanās 1.1.punktā noteikts, ka atbildētājs dēla uzturam maksās Ls 120 mēnesī. Pušu laulība šķirta 2006.gada 18.septembrī.

2011.gada sākumā atbildētājs informējis prasītāju par to, ka viņa materiālais stāvoklis ir uzlabojies un viņš dēla uzturam maksās Ls 150 mēnesī, kas arī tika darīts 2011.gada janvārī, februārī, martā, aprīlī, maijā un jūnijā, taču pēc tam atkal sāka maksāt Ls 120 mēnesī, pārtraucis tikties un komunicēt ar dēlu un nekādu papildus materiālo palīdzību dēla uzturam nesniedz.

Prasītājai ir zināms, ka atbildētājs strādā jūrā par gāzes inženieri un nopelna ievērojami lielu algu, lai varētu maksāt uzturlīdzekļus vismaz Ls 400 mēnesī, kas atbilstu viņa materiālajam stāvoklim un bērna vajadzībām. Atbildētājam pieder nekustamais īpašums /adrese A/, par kuru viņš maksā kredītu.

Prasītājai nepieder nekustamie īpašumi un transportlīdzekļi. Prasītāja ir bezdarbniece. Viņai piederošā SIA /Nosaukums A/ saimniecisko darbību neveic. Prasītāja saņem valsts ģimenes pabalstu Ls 8 apmērā un viņai materiālo palīdzību sniedz māte un dēls no pirmās laulības.

Dēla uzturam mēnesī nepieciešami vidēji Ls 353,43 apmērā, ko veido izdevumi par komunālajiem maksājumiem par dēla daļu vidēji Ls 43,43, elektrību – Ls 10, apģērbs - Ls 80, pārtika Ls 150, izdevumi skolas vajadzībām Ls 15, vitamīniem Ls 15, mobilais telefons – Ls 5, kultūras un sporta pasākumu apmeklēšana – Ls 20, higiēnas priekšmetu iegādei Ls 15, kā arī dažādām citām vajadzībām, kurām cenu precīzi noteikt nav iespējams.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177., 1779, 1589.pantu.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus par prasību nav iesniedzis.

Tiesas sēdē prasītāja prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem un pamata.

Tiesas sēdē atbildētājs nav ieradies, nav ziņojis par neierašanās iemesliem, nav lūdzis lietas izskatīšanu atlikt. Par tiesas sēdes vietu un laiku paziņots likumā noteiktā kārtībā, nosūtot tiesa pavēsti ierakstītā sūtījumā uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietu.

Nekonstatējot Civilprocesa likuma 209.pantā noteiktos gadījumus, kad tiesai ir pienākums atlikt lietas izskatīšanu, tiesa uzskatīja pat iespējamu lietu izskatīt bez atbildētāja piedalīšanās tiesas sēdē.

Motīvu daļa

Noklausījusies prasītājas paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi un izvērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa secina, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

No lietas materiāliem pievienotās dzimšanas apliecības kopijas redzams, ka /pers. C/ vecāki ir /pers. B/ un /pers. A/.

2006.gada 08.augustā starp prasītāju un atbildētāju ir noslēgta vienošanās, kuras 1.1.punktā puses vienojās par to, ka /pers. B/ maksās dēla /pers. C/ uzturam ik mēnesi Ls 120.

Prasītāja ir cēlusi prasību par pušu vienošanās noteiktā uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu un uzturlīdzekļu piedziņu ar tiesas spriedumu.

Tiesa uzskata, ka pušu vienošanās attiecas uz bērna uzturam paredzēto līdzekļu apmēru un gadījumā, ja pēc vienošanās noslēgšanas mainījušies lietas apstākļi vai viena vecāka sniegtais uzturlīdzekļu apmērs nav pietiekams bērna pilnvērtīgai aprūpei, kā arī gadījumā, ja tas netiek sniegts atbilstoši vecāka mantas stāvoklim, otram vecākam ir tiesības celt šādu prasību par uzturlīdzekļu palielināšanu nolūkā maksimāli nodrošināt bērna interešu aizsardzību.

Civillikuma 177.pants paredz, ka vecākiem ir pienākums rūpēties par bērnu. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziska attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses, sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo daļu un otro daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt, un pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta otrajā daļā ir noteikts, ka visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses. Bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte. Vecāku pienākums ir sagatavot bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes (Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa un 24.panta otrā daļa). No minētā secināms, ka vecākiem ir pienākums nodrošināt bērnam ēdienu, apģērbu, mājokli, veselības aprūpi, kā arī materiālajām iespējām atbilstošu papildus izglītību un attīstību veicinošas nodarbības.

Nosakot no atbildētāja piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā abu vecāku mantisko stāvokli.

Saistībā ar pušu mantisko stāvokli, tiesa konstatē sekojošo:

Prasītāja kopš 2011.gada jūlija ienākumus negūst, viņai nepieder nekustamie īpašumi un transportlīdzekļi. Prasītāja no 2010.gada 22.novembra kopā ar dēlu īrē dzīvokli, kādēļ viņai nepieciešami papildus izdevumi.

Saskaņā ar prasības pieteikumam pievienoto izdruku no zemesgrāmatu nodalījuma, redzams, ka atbildētājam pieder nekustamais īpašums /adrese B/ un /adrese/, Rīgā. Atbildētāja turējumā ir arī 2012.izlaiduma gada automašīna /TL marka/ +2, kuras īpašnieks ir SIA Nordea Finance Latvia.

Izvērtējot lietas materiālos esošās Nordea bank Finland Latvijas filiāle bankas konta izdrukas, redzams, ka 2013.gadā atbildētāja bankas konta apgrozījums bijis EUR 32 096,52, proti, vidēji mēnesī EUR 2674,71.

Līdz ar to tiesa secina, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis ir labāks un viņam ir pietiekoši lieli ienākumi, lai varētu maksāt uzturlīdzekļus lielākā apmērā, nekā tas noteikts ar pušu vienošanos.

Tiesa ņem vērā arī to, ka kopš pušu vienošanās noslēgšanas ir pagājuši 7 gadi, bērns ir kļuvis vecāks un līdz ar to pieauguši arī viņam nepieciešamie izdevumi.

Prasītāja norādījusi, ka bērna uzturam mēnesī nepieciešami vidēji Ls 353,43 apmērā, ko veido izdevumi par komunālajiem maksājumiem par dēla daļu vidēji Ls 43,43, elektrību – Ls 10, apģērbs - Ls 80, pārtika Ls 150, izdevumi skolas vajadzībām Ls 15, vitamīniem Ls 15, mobilais telefons – Ls 5, kultūras un sporta pasākumu apmeklēšana – Ls 20, higiēnas priekšmetu iegādei Ls 15, kā arī dažādām citām vajadzībām, kurām cenu precīzi noteikt nav iespējams.

Tiesai nav pamata apšaubīt minēto izdevumu aprēķinu.

Tiesa, atbilstoši Civilprocesa likuma 5.panta sestajai daļai, ņemot vērā Augstākās tiesas Senāta spriedumā lietā Nr.SKC-863/2011 un Nr.SKC-1389/2012 paustās atziņas, atzīst par vispārzināmu, ka bērnam uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu,

apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem u.t.t.. Tā kā šīm empīriskām patiesībām (uz pieredzi pamatotām patiesībām) nav faktisku apstākļu nozīmes, bet tās ir tikai secinājumi un loģiski slēdzieni no zināmiem faktiem, tad tās pusēm nav jāpierāda, bet pati tiesa izlieto empīriskās patiesības kā loģiska slēdziena locekļus (Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933., 333.-336.lpp.). Turklāt prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu pēc tā prasījuma rakstura nav iespējams precīzi, balstoties uz lietā esošiem pierādījumiem, noteikt konstantu piedzenamo uzturlīdzekļu apjomu (medicīniskie izdevumi atšķiras atkarībā no tā, vai bērns slimo; izdevumi par mājokli atšķiras ziemas un vasaras mēnešos u.t.t.). Izvērtējusi prasītājas norādīto bērna ik mēnesi nepieciešamo izdevumu aprēķinu, tā prioritārās pozīcijas un lietas dalībnieku mantisko stāvokli, tiesa uzskata, ka piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs nosakāms Ls 200 apmērā, jo tas atbilst atbildētāja mantiskajam stāvoklim un bērna vajadzībām atbilstoši viņa vecumam.

Konstatējot, ka prasītāja vēlas grozīt ne tikai uzturlīdzekļu apmēru un to pakļaut nevis vienošanās, bet likuma regulējumam un šāds risinājums ir bērna interesēs, tiesa atzīst, ka pastāv pamats grozīt pušu vienošanos un piedzīt uzturlīdzekļus ar tiesas spriedumu, jo tas nodrošinās prasītājai saņemt regulārus uzturlīdzekļus bērna uzturam, gadījumā, ja atbildētājs labprātīgi nepildīs savu uzturdošanas pienākumu.

Uzturlīdzekļi piedzenami sākot no 2012.gada 03.oktobra līdz bērna pilngadības sasniegšanai. Tiesa uzskata, ka nav pamata piedzīt uzturlīdzekļus par labu prasītājai līdz brīdim, kad bērns sevi spēs pats apgādāt, jo bērns vecāku apgādībā atrodas tikai līdz pilngadības sasniegšanai. bērnam, sasniedzot pilngadību ir pilnīga rīcībspēja pašam lemt par savu tiesību aizsardzību.

Gadījumā, ja pēc prasības celšanas tiesā atbildētājs ir veicis uzturlīdzekļu maksājumus, tie iekļaujami piedzītajos uzturlīdzekļos.

Tiesa uzskata, ka nav pamata noteikt nekavējošu sprieduma izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu, jo šādai nepieciešamībai nav pierādījumu.

Atbilstoši Padomes 1997.gada 17.jūnija Regulai (RK) Nr.1103/97 un *Euro* ievešanas kārtības likuma 6.pantam, piedzīta summa tiek konvertēta uz *euro* pēc maiņas kursa 1 *euro* = 0,702804 lati.

Tā kā prasītāja, saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, ceļot prasību par uzturlīdzekļu piedziņu, no tiesas izdevumu samaksas bija atbrīvota, tiesas izdevumi piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos, kā to paredz Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 6.punktā un Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktā noteikto, valsts nodeva, kas piedzenama no atbildētāja par labu valstij, sastāda EUR 204,89. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu un 41.panta pirmo daļu no atbildētājas valsts ienākumos ir piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 15,65.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.^{1} panta nosacījumiem atbildētājam dodams termiņš labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 189.- 193.pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību daļēji.

A r 2012.gada 03.oktobri grozīt uzturlīdzekļu apmēru un piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus dēla /pers. C/, dzimuša /datums/, uzturam ik mēnesi EUR 284,57 (divi simti astoņdesmit četri *euro* un 57 centi) līdz bērna pilngadības sasniegšanai.

Noraidīt prasību daļā par uzturlīdzekļu EUR 284,57 piedziņu.

Gadījumā, ja pēc prasības celšanas tiesā (2012.gada 03.oktobris) atbildētājs ir veicis uzturlīdzekļu maksājumus dēla /pers. C/ uzturam, tie iekļaujami piedzītajos uzturlīdzekļos.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu EUR 204,89 (divi simti četri *euro* un 89 centi).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 15,65 (piecpadsmit *euro* un 65 centi).

Noteikt /pers.B/ termiņu sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var 20 dienu laikā pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Pilna sprieduma sastādīšanai noteikts datums – 2014.gada 19.februāris.

Pilna sprieduma teksts sastādīts 2014.gada 07.aprīlī.

Tiesnese (personiskais paraksts) I.Rubina